

JKP ЗЕЛЕНИЛО И ГРОБЉА СМЕДЕРЕВО

ПРЕДЛОГ

Број: 885/1

02.02.2021.

Смедерево

ПЛАН УПРАВЉАЊА СПОМЕНИКОМ ПРИРОДЕ
„ШАЛИНАЧКИ ЛУГ“
за период 2021-2025

САДРЖАЈ

1. УВОД

- 1.1 Статус подручја
- 1.2 Полазне основе за израду плана управљања
- 1.3 Садржај плана управљања
- 1.4 Концепт управљања
 - 1.4.1. Оптимални модел
 - 1.4.2. Принципи

2. ГЛАВНЕ ПРИРОДНЕ И СТВОРЕНЕ ВРЕДНОСТИ, ПРИРОДНИ РЕСУРСИ

- 2.1 ПОЛОЖАЈ
- 2.2 ОПИС
- 2.3 ПРИНЦИПИ

3. ОЦЕНА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ЗАШТИЂЕНОГ ПОДРУЧЈА

4. ПРЕГЛЕД АКТИВНОСТИ И ПРОЦЕСА КОЈИ ПРЕДСТАВЉАЈУ ФАКТОР УГРОЖАВАЊА „ШАЛИНАЧКОГ ЛУГА“

5. ДУГОРОЧНИ ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА, УНАПРЕЂЕЊА И ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА

- 5.1 Општи циљеви
- 5.2 Приоритетни циљеви

6. АНАЛИЗА И ОЦЕНА УСЛОВА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПОСТАВЉЕНИХ ЦИЉЕВА

7. ПРИОРИТЕТНЕ АКТИВНОСТИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ, ОДРЖАВАЊА, ПРАЂЕЊА СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊА ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ

- 7.1. Организовање и опремање
- 7.2. Обележавање
- 7.3. Доношење акта
- 7.4. Усклађивање планова и основа
- 7.5. Чување и надзор
- 7.6. Прађење стања
- 7.7. Израда Планова и пројеката
- 7.8. Сарадња / обавештавање

7.9. заштита од пожара

7.10. Заштита непокретних културних добара

8. ПРИОРИТЕТНИ ЗАДАЦИ НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКОГ И ОБРАЗОВАНОГ РАДА

8.1. Научно-истраживачке активности

8.2. Васпитно-образоване и културне активности

9. ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ НА ОДРЖИВОМ КОРИШЋЕЊУ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ, РАЗВОЈУ И УРЕЂЕЊУ ПРОСТОРА

10. ПРОСТОРНА ИДЕНТИФИКАЦИЈА ПЛАНСКИХ НАМЕНА И РЕЖИМА КОРИШЋЕЊА ЗЕМЉИШТА

10.1. Дозвољене мере

10.2. Забрањене мере

11. АКТИВНОСТИ НА ПРОМОЦИЈИ ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЂЕНОГ ПОДРУЧЈА

12. СТУДИЈСКА (ИСТРАЖИВАЧКА), ПРОГРАМСКА ,ПЛАНСКА И ПРОЈЕКТНА ДОКУМЕНТАЦИЈА, ПОТРЕБА ЗА СПРОВОЂЕЊЕМ ЦИЉЕВА

13. ОБЛИЦИ САРАДЊЕ И ПАРТНЕРСТВА СА ЛОКАЛНИМ СТАНОВНИШТВОМ И ДРУГИМ ВЛАСНИЦИМА И КОРИСНИЦИМА НЕПОКРЕТНОСТИ

14. АКТИВНОСТИ И МЕРЕ НА СПРОВОЂЕЊУ ПЛАНА СА ДИНАМИКО И СУБЈЕКТИМА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПЛАНА УПРАВЉАЊА И НАЧИН ОЦЕНЕ УСПЕШНОСТИ ЊЕГОВЕ ПРИМЕНЕ

14.1. Активности на изради управљчких докумената, планова и пројекта

14.2. Активности на обележавању Споменика природе

14.3. Активности на чувању,заштити и одржавању основних вредности заштићеног природног добра

14.4. Активности на уређењу Споменика природе

14.5. Активности на презентацији и популаризацији Споменика природе

14.6. Активности на коришћењу Споменика природе као образованог и научноистраживачког објекта

15. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА И ДРУГЕ МАТЕРИЈАЛНЕ ПРЕДПОСТАВКЕ ЗА ИЗВРШАВАЊЕ ПОВЕРЕНИХ ПОСЛОВА У УПРАВЉАЊУ ЗАШТИЂЕНИМ ПОДРУЧЈЕМ И НАЧИН ЊИХОВОГ ОБЕЗБЕЂЕЊА

1. УВОД

1.1. СТАТУС ПОДРУЧЈА

Шалиначки луг (у даљем тексту: Споменик природе) је први пут стављен под заштиту државе, као строги природни резерват, на основу Закона о заштити природе (Сл. Гласник РС бр. 24/65,-Решењем Општинске скупштине Смедерево бр. 633/-71-02 од 17. маја 1971. године.

У оквиру ревизије заштићених природних добара Завод за заштиту природе Србије припремио је 2005. године Студију - предлог за заштиту природног добра „Шалиначки луг“ као значајног природног добра са предлогом заштите и овог подручја као Споменика природе.

Град Смедерево је донео Одлуку о заштити Споменика природе „Шалиначки луг“ и сврстао га у III категорију заштите као значајно природно добро (Сл.лист града Смедерева 18/2009-пречишћен текст и 3/2018).

Споменик природе обухвата површину од 19.21,51 хектара. Према подацима из Централног регистра заштићених природних добара и информационог система Завода за заштиту природе Србије, као и према ажурираним катастарским подацима Геодетског завода са портала ГеоСрбија, према тренутно важећој парцелацији, Споменик природе „Шалиначки луг“ обухвата следеће к.п. 639/1, 639/2, 639/3, 639/4, 639/5, 639/6, 639/7, 639/8, 639/9, 639/10, 639/11, 639/12, 639/13, 639/14, 639/15, 639/16, 639/17, 639/18, 639/19, 639/20, 639/21, 639/22, 639/23, 639/24, 639/25, 639/26, 639/27, 639/28, 639/29, 639/30, 639/31, 639/32, 639/33, 639/34, 639/35, 639/36, 639/37, 639/38, 639/39, 639/40, 639/41, 639/42, 639/43, 639/44, 639/45, 639/46 и 639/47, све у КО Шалинац, општина Смедерево.

Годишњим уговорима Град Смедерево поверава управљање овим Спомеником природе ЈКП ЗЕЛЕНИЛО И ГРОБЉА Смедерево (у даљем тексту: Управљач).

1.2. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА УПРАВЉАЊА

План управљања је документ којим субјекат задужен за управљање заштићеним подручјем планира мере и активности заштите, очувања, унапређења и коришћења заштићеног подручја

Непосредна основа за доношење Плана управљања Спомеником природе, као и оквир за његово спровођење садржани су у одредбама Закона о заштити природе, нарочито у члановима 52,53 и 54. као и одредбама чланова 4 и 6 Одлуке о заштити споменика природе „Шалиначки луг“ (Сл.лист града Смедерева 18/2009-пречишћен текст и 3/2018).

Наведеном Одлуком је одређено да се план управљања доноси за период од пет година, а остваривање се планира годишњим програмима, који садрже задатке и послове за текућу годину.

На План управљања Спомеником природе, сагласност даје орган надлежан за послове заштите животне средине јединице локалне самоуправе по претходно прибављеном мишљењу завода.

Полазну основу за израду Плана представљају следећи закони, правилници, планови, акти и документација:

- **Закон о заштити природе** („Службени гласник РС“ бр.; 36/2009, 88/2010, 91/2010, 14/2016 и 95/2018 - други закон.);
- **Закон о шумама** („Службени гласник РС“ бр.30/2010, 93/2012, 89/2015, 95/2018- други закон);
- **Уредба о режимима заштите** („Службени гласник РС“ бр. 31/2012);
- **Уредба о еколошкој мрежи** („Службени гласник РС“ бр.102/2010);
- **Студија заштите Споменика природе „Шалиначки луг“** (документација Завода за заштиту природе Србије Београд 2005);
- **Одлуке о заштити споменика природе „Шалиначки луг“** (Сл.лист града Смедерева 18/2009-пречишћен текст и 3/2018).
- **Правилник о начину обележавања заштићених природних добара** („Службени гласник РС“ бр. 30/1992, 24/1994, и 17/1996);

Управљач по Закону о заштити природе на основу одлуке доноси правила унутрашњег реда у циљу ефикасне заштите овог Споменика природе, којим се уређују правила за спровођење Плана управљања.

Такође је предвиђено да се на прикладан начин правила унутрашњег реда и друге неопходне информације, потребне за спровођење режима заштите, на погодан начин јавно огласе, тако да буду доступне посетиоцима и корисницима. На основу Плана управљања, утврђује се динамика спровођења, као и поступак обезбеђивања финансијских средстава, извора и начина финансирања.

1.3. САДРЖАЈ ПЛАНА УПРАВЉАЊА

Садржај Плана управљања заштићеним подручјем дефинисан је у члану 53. Закона о заштити природе, садржи:

- Приказ главних природних и створених вредности, као и природних ресурса;
- Оцену стања животне средине заштићеног подручја;
- Преглед конкретних активности, делатности и процеса који представљају фактор угрожавања заштићеног подручја;
- Дугорочне циљеве заштите, очувања, унапређења и одрживог развоја;

- Анализу и оцену услова за остваривање тих циљева;
- Приоритетне активности и мере на заштити, одржавању, праћењу стања и унапређењу природних и створених вредности;
- Приоритетне задатке научно истраживачког и образованог рада;
- Планиране активности на одрживом коришћењу природних вредности, развоју и унапређењу простора;
- Просторну идентификацију планских намена и режима коришћења земљишта;
- Активности на промоцији вредност Споменика природе;
- Студијску (истраживачку), програмску, планску и пројектну документацију потребну за спровођење циљева и активности;
- Облике сарадње и партнерства са локалним становништвом, и другим власницима и корисницима непокретности;
- Активности и мере на спровођењу плана са динамиком и субјектима реализације плана управљања и начина оцене успешности његове примене;
- Финансијска средства и друге материјалне претпоставке за извршење поверених послова у управљању заштићеним подручјем и начина њиховог обезбеђења.

1.4. КОНЦЕПТ УПРАВЉАЊА

1.4.1. Оптимални модел

Концепт управљања Спомеником природе заснован је на досадашњим искуствима у заштити, развоју, уређивању и управљању постојећим споменицима природе у Србији, који су базирани на:

- Очувању и унапређењу укупних природних вредности и ресурса,
- Очувању предеоних одлика,
- Усклађеном развоју човека и природе,

као и потребама које се намећу након детаљног вредновања природних и људским радом створених вредности, како би природно добро могло да буде заштићено, сагласно достигнутим моделима.

Приступ заштити и развоју искристалисан је на основу сагледавања ужег и ширег просторног контекста „Шалиначког луга“, као и стања у коме се налази.

Узимајући у обзир све наведене чиниоце, Планом управљања Спомеником природе „Шалиначки луг“, његове темељне вредности треба сачувати и мерама заштите и неге унапредити, како би се првобитни амбијент у највећој могућој мери обновио.

1.4.2. Принципи

Планом а управљања се нарочито остварују следећи принципи:

- Принцип очувања, заштите и унапређења биолошког диверзитета, који ће се остварити спровођењем одговарајућег режима заштите;
- Принцип дугорочног планирања заштите и развоја, који ће се остварити тако да се за сваку програмску меру одређује време реализације, а мере се пројектују дугорочно;
- Принцип интегралне развојне заштите, који ће се остваривати спровођењем развоја усклађеног са могућностима природних ресурса, стања и потреба заштићених природних вредности;
- Принцип активне заштите, који ће се остваривати спровођењем прописаног режима заштите и успостављањем одрживих развојних програма;
- Принцип селективног финансирања, који ће се остварити путем активирања свих могућих начина финансирања и везивања одређених мера и радова за конкретне видове финансирања;
- Принцип природног следа програмских мера и активности, који ће се остваривати логичким редоследом реализовања програмираних мера и активности.

2. ГЛАВНЕ ПРИРОДНЕ И СТВОРЕНЕ ВРЕДНОСТИ, ПРИРОДНИ РЕСУРСИ

2.1. ПОЛОЖАЈ

Споменик природе се налази на просторној алувијалној равни Годоминског поља. Удаљен је 3 км од ушћа Велике Мораве у Дунав и 7 км од града Смедерева. Непосредно га окружују мртваја, која представља некадашњи меандар Велике Мораве, насеља Шалинац и Кулич. Простор Споменика природе заузима површину од 19.21,51 ха на надморској висини од око 71 м.

2.2. ОПИС

Споменик природе представља високу, скоро једнодобну чисту састојину храста лужњака (*Quercus robur* L.) са неколико појединачних стабала пољског јасена (*Fraxinus angustifolia* L.), карактеристичну за плавна подручја Поморавља и Подунавља. Регистровано је укупно око 230 храстова и само неколико стабала јасена, док је у време стављања под заштиту 1971. год. Регистровано 306 стабала храста и 5 стабала пољског јасена.

Услед низа негативних чинилаца састојина је веома разређена, а склоп некадашње шуме је постао отворен. Овакав развој је заједницу учинио подложним негативним утицајима и додатно повећао степен њене девастације.

Просечна старост храстова се процењује на око 200 година, а и њихове димензије су такође веома инпозантне. Приликом последњег мерења имали су следеће средње вредности висина стабла 17,58 м, пречник крошње 15,43м, обим дебла на 1,30м до 4,14м, пречник дебла на 1,30м - 1,32м. Посебно импресивно делују поједини горостасни примерци, који достижу висину од преко 25м и пречника дебла већи од 2 м.

На простору Споменика природе је истраживањима утврђено присуство 119 биљних врста, међу којима преовладавају врсте рудералне флоре, као последица великог степена девастације састојине под антропогеним утицајем. Међу регистрованим биљним врстама 22 спадају у категорију лековитих врста, које су под контролом коришћења и промета. Њихове популације су мале тако да се не сакупљају. У оквиру природног добра утврђено је присуство 19 врста птица, од којих су само 3 врсте птица заштићене као природна реткост. То су бела рода, сеоска ластва и вуга.

2.3. ВРЕДНОСТ

Споменик природе представља реткост не само за подручје Србије, већ и на ширим Балканским просторима, као најпрезентативнија популација остатака некадашњих шума храста лужњака и пољског јасена, које су покривале поплавна подручја централног Балкана. Као целина Споменик природе има изразите естетске вредности у пејзажно-амбијенталном погледу, има изузетну важност и допринос у регулисању и побољшању микроклиматских услова.

Упркос знатној деградацији, ова заједница пружа могућност реконструисања шума храста лужњака и пољског јасена, које су на овом подручју аутохтоне, а готово су у потпуности нестале. У том погледу посебан значај представља могућност за разноврсна истраживања и прикупљања генетског материјала изузетне вредности и формирање расадника.

Могућност контролисаног коришћења, нарочито у области екотуризма, представља важан чинилац одрживог развоја овог природног добра. У том погледу потенцијали су важни пре свега за ширу локалну заједницу, али положај на месту где се укрштају важни паневропски копнени и водени коридори, даје посебну предност и много веће могућности.

3. ОЦЕНА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

Заштићено подручје је окружено сеоским насељем Шалинац и обрадивим површинама, а у извесној мери представља проширену окупину за многе мештане. Близина насеља утицала је на формирање читаве састојине, њен развој и стање у коме се данас налази.

Вишегенерацијска навика дела локалног становништва да простор природног добра користи као сеоску утрину за напасање стоке, утицала је да се састојина буде проређена, а спорадично на већем растојању расту храстови лужњаци. Процес крчења шума, ради формирања обрадивих површина, временом је достигао такве размере, да је на широком подручју Годоминског поља потпуно измењено природно окружење. Шуме су се постепено претварале у мања острва у великој равници, да би готово ишчезле осим у зонама поред река или око мртваја. Поред појединачних стабала и дрвореда, углавном на међама, Споемник природе је сплетом околности опстао као усамљено острво,

Управо проређеност шумовитих површина, као и проређеност самог луга, без карактеристичне спратности шуме, са измењеном структуром биљних и животињских врста, утицали су на стање екосистема и немогућности одговарајуће самозаштите. Услед тога повећала се њихова осетљивост на фитопатогене и ентомолошке опасности, као и већа изложеност ударима ветра, услед чега чешће долази до ломљења грана или изваљивања читавих стабала. Имајући у виду да је реч о изузетно осетљивој састојини, јер је чине стабла стара по неколико стотина година, степен утицаја наведених примера је појачан.

Период потпуне небриге и запуштености био је изузетно дуг што је нарушило спонтани, природни развој подмлатка храста лужњака и пољског јасена, као и екосистема у целини. Општи тренд повећавања нивоа загађености ваздуха, воде, земљишта, нивоа буке и климатске промене, негативни су фактори који су вероватно додатно утицали на погоршање стања, међутим за ту врсту утицаја нису обављена истраживања, тако да размере проблема можемо само да нагађамо.

С обзиром да храст лужњак има велике потребе за водом, расте у поплавним подручјима уз велике реке, један од важних негативних фактора је спуштање нивоа подземних вода на подручју Годоминског поља услед мелирационо иригационих радова, изградња ХЕ Ђердап и повећања потребе становника Смедерева за водоснабдевањем из бунара који се налазе на подручју Шалинца. Узимајући у обзир све наведене факторе и њихов утицај може се рећи да је да је природно добро са својом темељном вредношћу – храстовима лужњацима као састојином, изразито угрожено.

Први истраживачки радови и обележавања обављени су у време стављања под заштиту 1971. год. и израде елабората „Биолошка истраживања Шалиначког луга, заштита, уређење и могућност његовог коришћења“ који је 1984. год. урадио Шумарски факултет у Београду. Након тога објављено је неколико стручних радова, а Шумарски факултет је уврстио „Шалиначки луг“ у редовни програм својих стручних екскурзија. Завод за заштиту природе Србије обавља је периодичне обиласке и снимање стања. Међутим, у самом лугу систематских активности на континуираној бризи и заштити није било више од 20 година након тога. Стање је почело да се мења на боље од 2005 гдине, када је Завод за заштиту природе Србије у оквиру рада на ревизији заштићених природних добара урадио Студију заштите Споменика природе „Шалиначки луг“, на основу које је локална самоуправа крајем 2007 године донела нову Одлуку о заштити и именовала новог стараоца.

Покушаји да се успостави редовни мониторинг и да се спроводе редовне мере заштите, развоја и ревитализације у веома скромним материјалним условима спроводе се у периоду од 2008 до 2013 године. Дали су извесне резултате у погледу мониторинга, сарадње са мештанима Шалинца, уређења простора и посебно у погледу подмлађивања састојине, популаризације и обавештења јавности. Међутим, најлошије је стање старих стабала, која се и даље веома угрожена и у већини су видно оронула, болесна, осушена или оштећена.

4. ПРЕГЛЕД АКТИВНОСТИ И ПРОЦЕСА КОЈИ ПРЕДСТАВЉАЈУ ФАКТОР УГРОЖАВАЊА СПОМЕНИКА ПРИРОДЕ

Угрожавајући фактори Споменика природе су разноврсни како по обиму, тако и по врсти активности и процеса. Могу се поделити у две групе. Једну чине природни фактори:

- фитопатогена оштећења (имела и патогене гљивице),
- ентомолошка оштећења (хрстова стрижибуба, губар)
- снеголоми, снегоизвале, ветроломи, ветроизвале,
- оштећења услед удара грома,

а другу групу чине разноврсне негативне антропогене и зоогене активности и процеси, као што су:

- континуирано напасање стоке (свиње, овце, козе),
- коришћење пута кроз луг за тешка пољопривредна и друга возила,
- узурпирање делова заштићеног простора за формирање окућнице,
- промена режима подземних вода услед коришћења подземних вода за водоснабдевање града Смедерева, мелиорационо – иригационих радова и изградње ХЕ Ђердап,
- неовлашћена сеча (шумска крађа),
- оштећења младих садница приликом изношења делова палих стабала,
- загађења земљишта отпадним водама,
- загађења ваздуха,
- бука,
- загађења пестицидима,
- климатске промене.

5. ДУГОРОЧНИ ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА, УНАПРЕЂЕЊА И ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА

5.1. ОПШТИ ЦИЉЕВИ

Одлуком о заштити споменика природе „Шалиначки луг“ утврђене су смернице за опредељивање циљева заштите, развоја и контролисаног коришћења овог заштићеног природног добра.

Одлуком о заштити прихваћен је савремени концепт одрживог, трајног развоја који захтева промене у вредносним ставовима животне средине, поштовања граничних капацитета и оцене утицаја.

У најопштијем смислу неопходно је обезбедити :

- функционалну интегрисаност простора Споменика природе и
- интеграцију меандарског простора са окружењем.

Заснивајући концепт заштите и развоја на туризму као једној од развојних могућности природног добра, а на основу мотива и ресурса природе и створене средине, циљеви би се остваривали кроз:

- економско стимулисање и предфинансирање некомерцијалних активности, које обезбеђује уређење и припрему подручја,
- логистичку и институционалну подршку на свим нивоима Градске управе,
- укључивање локалне заједнице.

Поред општих циљева, који проистичу из планских и законских одредби и стручних постулата, примењују се и циљеви управљања усклађени са међународном категоријом заштићених природних добара, према којој је за Споменик природе одређена III категорија:

- да се сачува и заштити опстанак специфичних и изузетних природних облика, јединствене и изузетне вредности, јединственог и репрезентативног квалитета и духовне важности;
- да се обезбеде могућности истраживања, образовања, приказивања јавности, у складу са циљевима управљања;
- да се елиминише или спречи експлоатација или активности које нису у сагласности са циљевима заштите;
- да се локалном становништву обезбеде добробити, које су сагласне са осталим циљевима управљања.

Примењујући ове одредбе, на простор Споменика природе као заштићеног природног добра полуотвореног типа, потребно је обезбедити услове за ограничавање посете у погледу броја посетилаца и њиховог пажљивог односа према вредностима природног добра, у складу са прописаним мерама заштите.

Увезивање Споменика природе са другим садржајима и потенцијалима у широј зони ушћа Мораве у Дунав, као што су Шалиначка језера, Кулич град, риболовна и ловна подручја у области Дунава, Велике Мораве и приобаља у јединствену туристичку понуду Града Смедерева.

5.2. ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉЕВИ

Планом управљања заштићеног подручја опредељују се приоритетни циљеви и програмски задаци који имају континуирани карактер:

- Заштита биодиверзитета, која обухвата;
 - очување генетског, специјског и екосистемског биодиверзитета, на основу:
 - проучавање генофонда,
 - формирања базе података и инвентаризације
 - категоризације елемената биодиверзитета
 - предузимања дугорочних екосистемских истраживања интердисциплинарног обухвата;
 - праћење стања биодиверзитета, као и угрожавајућих фактора, са проценом тенденција промена и спонтаних сукцесија;
 - одржавање биодиверзитета и биолошких ресурса, у складу са политиком одрживог развоја

- дефинисање хидролошког режима и могућности коришћења подземних и површинских вода
- очување комплекса
- спровођење прописаног режима заштите
- заштита и очување станишта
- усклађивање дозвољених видова коришћења природних ресурса са потребама заштите и очувања
- истраживање и валоризација компонената екосистема
- успостављање континуираног мониторинга стања екосистема и угрожавајућих фактора
- успостављање и развој едукативних активности
- унапређење туристичких активности
- сарадња у оквиру националне мреже заштићених подручја и у том оквиру одговарајуће презентације природних вредности.

По свом карактеру дефинисани приоритетни циљеви, нису временски ограничени, већ имају континуиран – дугорочни карактер.

6. АНАЛИЗА И ОЦЕНА УСЛОВА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПОСТАВЉЕНИХ ЦИЉЕВА

Наведени циљеви заштите, очувања, унапређења и усклађеног развоја Споменика природе представљају добар оквир за доношење и постављање програмских задатака Плана управљања (2021-2025).

Доношењем Плана управљања, усаглашеног са законским прописима и пратећим актима, као и са осталим плановима и програмима везаним за заштићено подручје, стварају се основни предуслови за остваривање планираних циљева заштите и развоја заштићеног подручја.

У суштини њихова реализација зависиће од низа других фактора, који се односе на Управљача, друге субјекте, а посебно локалну заједницу, кориснике простора и ресурса, научна и стручна сазнања, висину и изворе финансијских средстава. Имајући у виду искуства из предходних програма (2008-2012 и 2013-2018), као и постојање предуслова за остваривање постављених циљева заштите, очувања, унапређења, одрживог коришћења и развоја, може се констатовати да постоје реалне могућности и услови да се они остваре.

Имајући у виду потребе у спровођењу обавеза Управљача основне претпоставке за остваривање Плана управљања су;

- организовање, опремање и кадровско оспособљавање Управљача
- обезбеђивање финансијских средстава из планираних извора
- доношење планске и друге документације
- сарадња са надлежним и свим другим заинтересованим субјектима

С обзиром на дужину процеса који су негативно утицали на стање Споменика природе, заштита, очување, унапређење и одрживи развој подразумевају такође дуготрајан, системски брижљиво планиран и контролисан процес, како би се успоставила поремећена равнотежа екосистема и започело правилно и ограничено коришћење у циљу одрживог развоја.

7. ПРИОРИТЕТНЕ АКТИВНОСТИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ, ОДРЖАВАЊА ПРАЋЕЊА СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊА ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ

План управљања је основ свих функција заштићеног подручја, а природне вредности користиће се у складу са успостављеним режимима заштите (приоритетни задатак континуираног карактера). Планом управљања су дефинисани циљеви и принципи заштите унапређења, коришћења и развоја заштићеног подручја, који ће се спроводити програмским и планским документима.

Управљање подручјем Споменика природе подразумева организовање и спровођење низа мера и активности које произилазе из Закона о заштити природе, одлуке о заштити и других прописа, а имају за циљ његову заштиту и развој.

У зависности од постојећег стања на терену, обима утицаја негативних појава и процеса на основе природне и друге вредности заштићеног природног добра и значаја појединих задатака и активности на заштити, уређењу и коришћењу тих вредности и природног добра у целини утврђени су следећи приоритети.

7.1. Организовање и опремање

На основу поверених послова и утврђених обавеза у складу са Одлуком о заштити Споменика природе, неопходно је успоставити одговарајућу унутрашњу организованост и опремљеност Управљача, како би старање, односно управљање природним добром било ефикасно.

7.2. Обележавање

Обавити заштиту постављених табли о заштити на прилазима природном добру према Правилнику о обележавању заштићених природних добара и постављених информативних табли у циљу обавештавања и презентације, као и обележавање граница заштићеног подручја у складу са Правилником. Треба заменити оштећене плочице на заштићеним стаблима храста лужњака према раније устројеној сигнатури, а у складу са тренутним бројним стањем, како би се наставило одговарајуће праћење стања појединачних стабала.

7.3 Доношење акта

У циљу ефикасне заштите природног добра биће донета следећа акта:

Правилник о унутрашњем реду и чуварској служби Споменика природе „Шалиначки луг“, који ће прецизно бити дефинисани :

- постављање информативних и других ознака,
- мере заштите приликом обављања истраживања,
- услови за обављање дозвољених активности,
- посебне мере и ограничења у спровођењу режима заштите,
- кретања и боравка посетилаца,
- дужности и права чуварске службе.

Правилник о визуелном идентитету Споменика природе „Шалиначки луг“ којим ће бити утврђени:

- знак, логотип и боје, а њихова примена ће бити обавезна у ликовном и графичком представљању природног добра;

Правилник о накнадама за коришћење заштићеног природног добра, којим ће бити дефинисане накнаде за:

- коришћење природних богатстава,
- коришћење добра у туристичке сврхе,
- снимање филмова,
- коришћење посебних погодности терена за поједине намене,
- коришћење имена и лика природног добра.

Правилником предвидети да се средства од накнаде, према закону, искључиво користе за заштиту и развој природног добра.

7.4. Усклађивање планова и основа

Одлуком о заштити предвиђено је усклађивање планова и програма уређења простора, шумске, водoprивредне, ловне и друге основе и програми, који обухватају подручје на коме се налази заштићено природно добро, са прописаним режимима заштите, као и са овим Планом.

7.5. Чување и надзор

Сходно потребама заштите и развоја природног добра предвиђено је организовање чуварске службе, на самом заштићеном добру, која би поред старања о спровођењу мера заштите, била задужена за праћење стања, прикупљање података и спровођење других активности. У циљу постизања адекватних резултата рада чуварске службе неопходно је предвидети и одговарајућу обуку.

7.6 Праћење стања

У наредном периоду се планирају активности на праћењу стања:

- **стабла и укупног екосистема**

- редовно праћење здравственог стања стабала и преузимања неопходних мера заштите;

- редовно праћење стања флоре и фауне на заштићеном простору;
- израда базе података о биодиверзитету и стању екосистема у функцији управљања, мониторинга и коришћења;
- евидентирање угрожавајућих фактора и дефинисање мера за њихово ублажавање и отклањање;

- водних ресурса

Посебна пажња биће посвећена хидролошком режиму, односно надзору нивоа подземних вода и квалитета воде на читавом подручју, с обзиром на низак ниво подземних вода и одсуства плављења заштићеног подручја представљају један од важнијих чинилаца угрожавања састојине.

- пољопривредног земљишта

Пољопривредно земљиште се налази у непосредном окружењу Шалиначког луга. Његово интензивно обрађивање уз коришћење пестицида и вештачких ђубрива у већој мери од уобичајене, може веома негативно утицати на природно добро, те је стога неопходно праћење начина у пољопривредне производње и примене пестицида и вештачких ђубрива на околним ораницама и уз едуковању становништва, нарочито о могућностима и предностима органске пољопривредне производње.

7.7. Израда Планова и пројеката

Поред Плана управљања, који се доноси на период од 5 година, предвиђена је израда годишњих програма заштите и развоја, са задацима и пословима за текућу годину, приказаном динамиком њиховог извршавања, висином потребних средстава и извором финансирања.

За реализовање појединих активности, потребно је урадити посебне планове и пројекте, који би поред динамике и средстава, били подробно елаборирани сви елементи важни за планирање и реализацију.

Уређење и изградња на простору заштићеног природног добра су према прописаним мерама заштите предвиђени у веома ограниченом облику са основним елементима санитарног чвора, пешачким стазама које воде кретање кроз Споменик природе на прецизно дефинисане зоне и правце. У ободним зонама је предвиђена изградња паркинг простора, а од мобилијара унутар природног добра, мањи број клупа и надстрешница и једноставна мања летња позорница. За грађење је предвиђено искључиво коришћење дрвене грађе.

Израда пројекта пресељења постојећег фудбалског стадиона, на погоднију локацију, која мање угрожава Споменик природе а мештанима омогућава безбедно коришћење фудбалског стадиона за рекреацију и организовање различитих манифестација.

За све изградње и планирања простора, предвиђено је да се на одговарајућим геодетским подлогама изради одговарајућа планска документација, на основу које би се према условима Завода за заштиту природе Србије, радили посебни пројекти за изградњу.

7.8. Сарадња / обавештења

У циљу заштите и унапређења заштићеног подручја планира се сарадња са свим надлежним или по различитим основама заинтересованим субјектима:

- Локалном заједницом (Месне заједнице Шалинац и Кулич, ОШ „ Јован Јовановић Змај“ одељење у Шалинцу, Коњички клуб Храст, Фудбалски клуб Стари храст 2018 и мештани);

- Град Смедерево (нарочито са надлежним службама за заштиту животне средине, пољопривреду, водопривреду, образовање и културу);

- Јавним предузећима и организацијама у Смедереву (ЈКП Водовод, Србија шуме, Туристичка организација града Смедерева);

- Стручне и образовне установе:

- Завод за заштиту природе Србије (редовно обавештавање о свим насталим променама на заштићеном природном добру, које могу оштетити или уништити његова битна својства);

- Регионални завод за заштиту споменика културе Смедерево,

- Природњачки музеј,

- Институт за биолошка истраживања и Институт за мултидисциплинарна истраживања Универзитета у Београду, Институт за шумарство Универзитета у Београду и Институт за низијско шумарство Универзитета у Новом Саду,

- високошколске установе (Шумарски и Биолошки факултет)

- вртићи, основне и средње школе.

- Надлежна министарства;

- Постојећи и потенцијални корисници заштићеног подручја;

- Сарадња са другим управљачима заштићених природних добара;

- Програмска сарадња са еколошким удружењима, извиђачима, планинарима, горанима, младим истраживачима, заинтересованим појединцима и др.

7.9. Заштита од пожара

Израда неопходних планских докумената и предузимање превентивних мера у области заштите шума од пожара и унапређивање сарадње са надлежним службама.

7.10. Заштита непокретних културних добара

У оквиру заштићеног природног добра налази се споменик страдалим Шалинчанима у првом и другом светском рату. Ограда и растиње око овог споменика су неадекватни па је потребно посебним пројектом према условима Регионалног завода за заштиту споменика културеи Завода за заштиту природе Србије уредити његово окружење, како би било што складније уклопљено у природни амбијент.

У случају да се на заштићеном простору наиђе на геолошко-палеонтолошке или минералолошко-петролошке објекте, потребно је обавестити Министарство заштите животне средине, ради спровођења одговарајућих мера заштите.

8. ПРИОРИТЕТНИ ЗАДАЦИ НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКОГ И ОБРАЗОВАНОГ РАДА

Како би се обезбедила ефикаснија заштита и одговарајуће коришћење заштићеног природног добра Споменик природе, потребно је успостављање и развој следећих функција:

8.1. Научно – истраживачке активности

У циљу успостављања савременог система старања, односно управљања над заштићеним природним добром и стварања научно – стручне, информационо – документационе основе о стању и вредностима Споменика природе, у сврху спровођења заштите и развоја планира се реализација једног броја научно – истраживачких пројеката.

- Снимање стања шумске састојине хрста лужњака;
- одржавање постављеног експерименталног расадника на заштићеном простору Споменика природе за одгајање хрста лужњака, јасења и жбунастог растиња карактеристичног за храстове шуме;
- инвентаризација флоре;
- инвентаризација фауне;
- истраживање и праћење стања вегетације са применом мера активне заштите;
- планско и контролисано сакупљање дела аутохтоног семенског генетичког материјала;

- хидрогеолошка испитивања ширег простора споменика природе и анализе утицаја на стабља храста лужњака;
- истраживања разних видова загађења Споменика природе и његове околине.

8.2. Васпитно – образовне и културне активности

Васпитно – образовне и културне активности реализоваће се у сарадњи са заинтересованим субјектима или самостално кроз разноврсне програме едукације (семинари, трибине, курсеви, радионице, кампови). Једним делом ове активности ће бити усмерене на обуку кадрова, који ће директно учествовати у бризи о заштићеном природном добру, док ће већи део бити орјентисан према предшколској и школској деци, еко-туристима и посебно према локалном становништву. У раду са децом је предвиђено формирање клуба младих љубитеља природе, чији чланови би прошли кроз посебан програм обуке и представљали прави потенцијал за будућу бригу о Споменику природе, али и другим природним добрима у околини.

9. ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ НА ОДРЖИВОМ КОРИШЋЕЊУ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ, РАЗВОЈУ И УРЕЂЕЊУ ПРОСТОРА

За одрживо коришћење Споменика природе, неопходно је да се претходно спроведу прописане мере заштите самог природног добра и да се побољша укупно здравствено стање саме састојине. Такође да се обезбеде елементарни услови за пријем посетилаца у погледу њиховог комфора и безбедности. Поред ризика по само природно добро од неадекватног коришћења, постоје и ризици који се односе на безбедност посетилаца, односно корисника а односе се пре свега на могућност повређивања услед ломљења појединих грана или изваљивања читави стабала.

У циљу остварења концепта уређења и коришћења Споменика природе у складу са успостављеним режимом заштите, којим су дефинисани његово контролисано и ограничено коришћење, као и неопходно уређење и унапређење заштићеног подручја, планиране су следеће активности:

- успостављање редовне чуварске службе;
- редовно одржавање заштићене површине Споменика природе;
- формирање експерименталног расадника;
- заштита-постављање информативних табли и израда нових према Правилнику о обележавању заштићених природних добара;
- израда пројекта уређења заштићеног подручја (којима би била предвиђена изградња вивиторског центра са санитарним чвором и простором за чуварску

службу, паркинг простора, клупа, надстрешница, чесми, уређења стаза за безбедно кретање посетилаца кроз луг, летње позорнице-учионице на отвореном);

- наставак започетог пројекта организоване вајарске колоније у којој би уметници обликовали делове палих стабала и давали им нови живот;
- организовање редовних посета деце из вртића, основних, средњих и стручних школа, студената стручњака, заинтересованих грађана;
- израда програма туристичке понуде и укључивање у постојећу туристичку понуду Смедерева;
- едукација мештана за њихово укључивање у пружање туристичких услуга посетиоцима (прављење и продаја сувенира, специјалитета домаће хране, школе јахања, возња фијакером.);
- израда пројекта пресељења постојећег фудбалског стадиона, који се налази у оквиру природног добра, на простор у јужном ободу заштићеног простора који је потпуно деградиран и без старих стабала. Његовим пресељењем на нову локацију, омогућило би се упоредо поштовање мера заштите природног добра, безбедност посетилаца и потреба мештана да повремено користе простор Споменика природе за рекреацију и разноврсне спортске манифестације (Фијакеријада, фудбалске утакмице и сл.).

10. ПРОСТОРНА ИДЕНТИФИКАЦИЈА ПЛАНСКИХ НАМЕНА И РЕЖИМА КОРИШЋЕЊА ЗЕМЉИШТА

На читавој заштићеној површини установљен је режим заштите II степена, који подразумева селективно и ограничено коришћење природних богатстава и контролисане интервенције и активности у простору уколико су усклађене са функцијама заштићеног природног добра.

За све делатности на заштићеном подручју, које нису забрањене, као и за радове у непосредној околини заштићеног простора, за које се основано предпоставља да могу имати штетне последице по Споменик природе, предвиђена је процедура прибављања услова и сагласности од надлежне службе заштите природе у складу са законом. У циљу спровођења датог режима заштите одређене су следеће мере:

10.1. Дозвољене мере

- Плављење терена;
- подизање нивоа подземних вода;
- повећање протицаја у мртваји и ободном каналу;
- санација напуштених хидрогеолошких објеката (бунара, пумпи) и сенгрупа;

- постављање осматрачких објеката, пијезометара као и опремање постојећих савременим уређајима;
- успостављање хидролошке станице;
- ограђивање целог простора заштићеног добра са неколико места за улаз, према постојећој шеми, како би спречио пролаз тракторима или било којим другим превозним средствима кроз луг, улазак крупне стоке (свиње, овце, козе, краве);
- ограђивање простора где је започео подмладак храстова;
- уклањање једног броја сасушених стабала за која је константовано да су нападнута или оболела од разноврсних паразита или полупаразита;
- остављање једног броја стабала која су нападнута од велике храстове стрижибубе, само ако је заштићена врста;
- вршење стручних дендроксирушких захвата, одсецање сувих грана, затварање шупљина, премазивање шупљина, премазивање свих делова пресека или места где су отпале гране;
- уређивање пешачких стаза по пројекту уређења,
- организовање чуварске службе;
- едуковање становништва како би се променио постојећи начин опхођења према споменику природе;
- научно – стручна истраживања;
- ревитализација жбунасте вегетације формирање спратности,
- извођење свих биолошко – техничких радова у циљу заштите. а под условима које утврђује Завод за заштиту природе Србије;
- кошење и одржавање травног покривача на заштићеној површини;
- третирање стабала и дебала инсектицидима и фунгицидима у циљу сузбијања биљних болести и штеточина;
- постављање информативних табли у циљу обавештавања и презентације заштићеног природног добра:
- примена одговарајућих мера санације и заштите на деблима стабала захваћених труљењем;
- сакупљање семена у години пуног уroda семена у циљу очувања генофонда врсте;
- за све планове, програме и пројекте којима се обухвата заштићена површина и парцела на којој је стабло, неопходно је пре приступања њиховој изради прибавити услове од Завода за заштиту природе Србије;
- обележавање стабала алуминијумским плочицама по раније устројеној сигнатури;
- сачувати стара и осушена стабла ради гнежђења дупљашица.

10.2. Забрањене мере

- израда хидрогеолошких објеката (бунара, пумпи)за водоснабдевање;

- коришћење и претварање постојећих хидрогеолошких објеката као рецепијенета за отпадне и фекалне воде;
- засипање мртваје, канала који опасује природно добро;
- испуштање отпадних фекалних вода у мртвају, ободни канал;
- испуштање отпадних и загађених вода на заштићену површину Споменика природе;
- коришћење вештачког ђубрива у већој мери од уобичајене на пољопривредном земљишу који се граничи са природним добром, посебном северном и западном границом;
- отварање дренажних канала;
- дренарање, одводњавање или усмеравање вода које природно теку мртвајом, ободним каналом;
- отварање позајмишта геолошког грађевинског материјала;
- промена и успостављање режима подземних и површинских вода без претходно издатих услова Завода;
- испаша стоке и ограничење приступа споменика природе у репродуктивном периоду (март-јули);
- депоновање отпадака и смећа на заштићеној површини;
- ложење ватре на заштићеном простору;
- заштићена стабла сећи, ломити гране ,кидати лишће или предузимати било које радње које би измениле њихов данашњи изглед или довеле у питање биолошки опстанак;
- уништавање кореновог система приликом радова на уређењу простора;
- раскопавање и депоновање земље на заштићеној површини природног добра;
- постављање (укуцавање) табли и других обавештења на деблима заштићених стабала;
- превођење подземних и надземних инсталација или било које врсте изградње објеката инфраструктуре,
- садња било каквог декоративног зеленила на заштићеној површини Споменика природе ,које би могло да утиче на његово сагледавање;
- одлагање и наслањање разних предмета и помоћних алатки на деблима на простору природног добра;
- изградња објеката, па и привремених, на целој површини природног добра, а посебно у самовољно узурпираним катастарским парцелама или делови катастарских парцела;
- промена намене површине на којој се налазе заштићена стабла.

11. АКТИВНОСТИ НА ПРОМОЦИЈИ ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

Програмске активности у овом сегменту деловања имају превасходно задатак грађења позитивног односа локалне и шире заједнице (а нарочито младих људи) према вредностима и значају Споменика природе , али и популарисања брижљивог односа према природном наслеђу уопште и потреби континуиране бриге о њему.

Презентација и популаризација ће се остварити кроз:

- издавање штампаног пропагандног материјала, аудио, видео и електронских записа;
- израда веб сајта на интернету;
- информисање јавности посредством свих расположивих медија и друштвених мрежа;
- издавање другог издања штампане монографије о Споменику природе;
- наставак организовања изложби и радионица по школама за децу Смедерева и других градова;
- учешће у традиционалним локалним манифестацијама у Шалинцу, Куличу, Смедереву и другим местима;
- учешће и организовање еколошких кампова, радионица и летњих школа у природи;
- штампање посебне публикације намењене локалном становништву која би имала едукативну улогу не само када је реч о бризи за Споменик природе већ и за животну средину у целини (депоновање смећа, загађење земљишта, воде и ваздуха);
- обезбеђење учешћа јавности у доношењу планских докумената везаних за заштиту и одрживи развој Споменика природе ;
- обезбеђење доступности аката које доноси Управљач;
- Учешће на различитим скуповима, семинарима, трибинама, који су у вези са заштитом природних добара;
- учешће на сајмовима туризма.

12. СТУДИЈСКА (ИСТРАЖИВАЧКА), ПРОГРАМСКА, ПЛАНСКА И ПРОЈЕКТНА

ДОКУМЕНТАЦИЈА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЦИЉЕВА

Закон о заштити природе дефинише обавезе Управљача у смислу израде управљачких докумената за заштићено подручје, а то су:

- План управљања Спомеником природе за период 5 година,
- Годишњи програм управљања заштићеним подручјем којим се реализује Програм управљања за одређену годину,
- Извештај о остваривању Плана управљања Спомеником природе ,
- Извештај о остваривању Годишњег програма управљања Спомеником природе,
- Правилник о унутрашњем реду и чуварској служби Споменика природе Шалиначки луг,
- Правилник о накнадама за коришћење природних вредности и услуга заштићеног подручја.

У оквиру управљања заштићеним подручјем, а у циљу спровођења заштите, развоја,унапређења, стављања у функцију природног добра и решавања могућих конфликта интереса, потребно је извести и следеће активности:

- изградити документациону основу,
- ажурирати катастар и стање власништва заштићеног подручја,
- дигитализацију до сада урађене документације,
- утврђивање стања изградње на заштићеном подручју, неовлашћеног узурпирања површина које су обухваћене заштићеним подручјем,
- утврђење правог статуса постојећих објекта,
- изградити пројекат санације, реконструкције и ревитализације Споменика природе,
- изградити Пројекат мониторинга.

13. ОБЛИЦИ САРАДЊЕ И ПАРТНЕРСТВА СА ЛОКАЛНИМ СТАНОВНИШТВОМ И ДРУГИМ ВЛАСНИЦИМА И КОРИСНИЦИМА НЕПОКРЕТНОСТИ

Веома битан значај и интерес за заштићено природно добро представља усаглашен заједнички рад, као сарадња свих субјеката који су надлежни или заинтересовани за заштиту коришћење и развој природних вредности Споменика природе, односно спровођење појединих обавеза, прописа, доношења планова и развоја подручја.

У циљу размене искустава и прикупљања нових сазнања Управљач заштићеног природног добра ће остварити сарадњу са осталим управљачима заштићених природних добара у Србији. У оквиру планиране сарадње сем размене искуства и стечених знања, Планом управљања се предвиђају посете и обилазак заштићених природних добара којим управљају други управљачи. Посебно је важно одржавање сталне сарадње са локалним становништвом и то пре свега у смислу едукације и информисања о вредностима, значају и могућностима које пружа заштићено добро, а све у циљу његове заштите.

Укључивање локалног становништва у заштиту природе је важан дугорочни циљ и пут ка реализацији циљева и приоритетних активности у заштити Споменика природе. Од велике је важности да локално становништво препозна свој интерес у циљу чувања природних вредности, као део могућности свог развоја у окружењу заштићеног подручја (екотуризам, брендирање производа традиционалне и органске производње).

Током планирања и реализације активности потецијалних корисника заштићеног простора, неопходно је да Управљач остварује благовремену сарадњу и контакте са њима, ради правовременог усклађивања са прописаним режимима заштите и прописаним мерама.

14. АКТИВНОСТИ И МЕРЕ НА СПРОВОЂЕЊУ ПЛАНА СА ДИНАМИКОМ И СУБЈЕКТИМА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПЛАНА УПРАВЉАЊА И НАЧИН ОЦЕНЕ УСПЕШНОСТИ ЊЕГОВЕ ПРИМЕНЕ

Управљач ће у циљу стварања најповољнијих услова за спровођење Плана управљања настојати да обезбеди следеће:

- израду одговарајућег плана мера и активности за квалитетно, ефикасно и рационално спровођења Плана управљања;
- адекватну унутрашњу организованост Управљача и стално проширавање круга заинтересованих, а међу њима посебно стручних сарадника;
- израду квалитетних годишњих програма заштите и развоја, који ће садржати прецизно дефинисане послове са финансијским показатељима за њихово реализовање;
- стварање позитивне и подстицајне атмосфере код становништва локалне заједнице и шире јавности да се придржава прописаних мера заштите и активно учествује у развоју природног добра;
- успостављање поузданог и ефикасног система управљања заштићеним природним добром, који ће створити осећај рационалног финансирања Плана управљања, како за субјекте који су дужни да их финансирају, тако и других који имају интерес да финансијски помажу остваривање дугорочних циљева заштите и развоја;

- праћење спровођења Плана управљања и његово одговарајуће усклађивање, односно преобликовање према указаним потребама.

Основне активности на спровођењу плана утврђене су добрим делом његовим претходним садржајем и оквирно се могу разврстати на:

14.1. Активности на изради управљачких докумената, планова и пројеката

Управљач ће самостално или уз консултантске услуге специјалиста радити на изради неопходних управљачких докумената. Средства ће бити тражена само у случају ангажовања специјалиста.

14.2. Активности на обележавању Споменика природе

Ангажовањем фирми које се баве пословима израде табли и других елемената за обавештавање и упозоравање, а саму монтажу и обележавање ће обављати Управљач, осим у деловима за које нема капацитете и могућности. Све послове обављати сагласно Правилнику о начину обележавања заштићених природних добара.

14.3. Активности на чувању, заштити и одржавању основних вредности заштићеног природног добра

Већим делом ће се одвијати личним ангажовањем људских ресурса Управљача, док ће неопходна материјална средства бити обезбеђена у складу са Законом о јавним набавкама, по устаљеној процедури.

14.4. Активности на уређењу Споменика природе

Углавном се односе на уређење и изградњу у ограниченом обиму са основним елементима важним за одржавање и коришћење Споменика природе који омогућавају функционалност, безбедност и минимум комфора за посетиоце и кориснике. У свему усклађено са урађеним планским документима.

14.5. Активности на презентацији и популаризацији Споменика природе

Одвијаће се према наведеним пословима у Плану управљања пратећи конкретне активности и потребе. Поред ангажовања Управљача предвиђено је укључивање медија, стручњака који се баве појединим пословима маркетинга, штампе и пословима припреме за штампу. Средства ће бити тражена за оне послове које Управљач неће моћи да обави ангажовањем сопствених капацитета.

14.6. Активности на коришћењу Споменика природе као образованог и научноистраживачког објекта

Обављаће се у складу са планом и програмом на годишњем нивоу ангажовањем свих заинтересованих страна. У односу на научно истраживачки значај неопходно је у оквиру планова и програма коришћења дефинисати приоритетне теме истраживачког карактера. Средства ће бити тражена за оне послове које Управљач неће моћи да обави ангажовањем сопствених капацитета.

15. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА И ДРУГЕ МАТЕРИЈАЛНЕ ПРЕДПОСТАВКЕ ЗА ИЗВРШАВАЊЕ ПОВЕРЕНИХ ПОСЛОВА У УПРАВЉАЊУ ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈЕМ И НАЧИН ЊИХОВОГ ОБЕЗБЕЂЕЊА

Одрживост Плана управљања увек зависи и од реалних финансијских претпоставки односно финансијске покривености циљева управљања, планова и мера за њихово остваривање.

На основу члана 69. закона о заштити природе, финансирање заштићеног подручја обезбеђује се из :

- средстава буџета Републике Србије, односно јединице локалне самоуправе,
- средстава Фонда за заштиту животне средине,
- накнаде за коришћење заштићеног подручја,
- средстава обезбеђених за реализацију програма, планова и пројеката у области
заштите природе ,
- донација, поклона и помоћи и
- других извора у складу са законом.

С обзиром на ограничења у погледу коришћења самог простора природног добра није реално очекивати већа финансијска средства по основу надокнаде.

Опредељење Управљача је да се средства за заштиту и развој Споменика природе обезбеђују из различитих буџетских средстава, фондова донација и на основу одговарајућих планова, програма и пројеката.

Имајући у виду наведено, а према врстама и карактеру појединих Планом управљања предвиђених радова потребно је обезбедити средства на следећи начин;

- Управљач ће обезбедити средства и услове за:
 - израду средњорочних и краткорочних планова управљања заштићеног природног добра;
 - изаду посебних програма и пројеката;

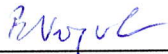
- формирање базе података неопходне за старање о природном добру;
 - васпитно-образоване активности;
 - активност које ће спроводити кроз прописане мере заштите на основу посебних програма и пројеката;
 - програме истраживања у циљу инвентаризације, картирања и обележавања пре свега храстова лужњака и јасена али и других флористичких и фаунистичких вредности заштићеног природног добра,
 - програме праћења стања животне средине у зони природног добра и окружењу;
 - програме популаризације заштићеног природног добра и едукације становништва;
 - анимирање донатора за финансирање активности на заштити и развоју заштићеног природног добра.
- Из средстава Града Смедерева, преко одговарајућих буџетских ставки треба финансирати:
 - просторну и урбанистичку документацију;
 - неопходна геодетска снимања ради добијања релевантних података за израду катастарских операта;
 - обележавање границе заштићеног природног добра;
 - израду годишњег пројекта извођења шумарских радова;
 - обезбеђивање потребних материјално-техничких средстава за спровођење мера заштите и ревитализације;
 - васпитно-образоване активности.
 - Од донаторских средстава треба финансирати:
 - активности на спровођењу прописаних мера заштите и ревитализације;
 - програме популаризације заштићеног природног добра и едукације становништва;
 - васпитно-образовне активности.
- Обезбеђење средстава би се реализовало по следећем моделу;
- буџет Републике Србије 40%
 - буџет и ресурси Града Смедерево 60%.

Процењује се да ће за реализацију утврђених задатака и активности бити неопходно обезбедити следећа средства (за петогодишње одржавање Споменика природе „Шалиначки луг“):

ред.бр.	врста активности	вредност
1.	Активности на обележавању Споменика природе	400.000,00
2.	Активност и на чувању, заштити и одржавању основних вредности заштићеног природног добра	5.750.000,00
3.	Активности на одржавању споменика природе (кошење, уклањање сувих грана, хемијска заштита од болести и штеточина, постављање мобилијара – клупе, столови, канте за смеће, уклањање шута и осталог отпада	10.000.000,00
4.	Активности на презентацији и популаризацији споменика природе .	200.000,00
	Укупно	16.350.000,00

Обрадио

Владан Којић, дипл.инг.пољ.

ВД ДИРЕКТОР

Виолета Максимовић, спец.струк.екон

